herpy

GEKKOER

Oedura monilis

Oedura monilis er en slank, nattaktiv klatrer fra det østlige Australia med et mønster av mørke øyeflekker og brede tær som minner om små sugekopper. Den lever i trær og på klipper, tar villig fôrinsekter og er en rolig, robust gekko for den som vil prøve slekten *Oedura*.

Familie: Diplodactylidae Engelsk: Ocellated velvet gecko Tidligere navn: *Oedura ocellata; Oedura attenboroughi* Publisert 15. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**8-10 cm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**10-15 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Trelevende og klippelevende**
Biotop	**Savanne, regnskog og klippeterreng**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**50 × 30 × 40 cm** L × B × H for 3 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-27 °C**
Varmeplass	**29-33 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**40-60 %**
UVB	**Valgfritt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene, parvis eller én hann med flere hunner**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Kull per år	**3-5**
Inkubasjon	**55-70 dager** ved 27-29 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Oedura monilis er en litt flat, slank gekko med stort hode, store øyne uten lokk og en hud som føles myk som fløyel. Slektsnavnet *Oedura* betyr "oppsvulmet hale" og viser til slektens tykke haler, men hos denne arten er halen bare middels lang og omtrent rund i tverrsnitt. Ryggen har et mønster av øyeflekker, og artsnavnet *monilis* kommer trolig av latin *monile*, halsbånd eller perlekjede, som en henvisning til tegningen. Tærne er brede, med fine lameller, slik at gekkoen kan gå opp loddrette flater, også glass.

Voksne dyr blir 8-10 cm fra snute til kloakk; gjennomsnittet er omkring 8 cm. Den opprinnelige halen er 55-83 % av kroppslengden, så et voksent dyr med uskadd hale måler omkring 12-18 cm til sammen. Levealderen er ikke kjent; 10-15 år er et forsiktig anslag, og den nært beslektede *Oedura tryoni* kan fortsatt legge egg som 22-åring. Arten varierer mye i farge og tegning, og noen bestander lever mest på trær, andre nesten bare på klipper.

Arten ble beskrevet av C. W. De Vis i 1888. Den har delvis vært ført under *Oedura ocellata* og senere under *Oedura attenboroughi*, men de navnene brukes ikke lenger. I 2019 ble gruppen gjennomgått på nytt, og da ble det beskrevet tre nye *Oedura*-arter fra det indre av det østlige Australia, der noen bestander tidligere var regnet med til *O. monilis*. Eldre

stellopplysninger under navnet kan derfor dekke flere nært beslektede arter, og dyr i handelen er ikke alltid bestemt etter de nye grensene.

Oedura-artene er rolige dyr som sjelden biter, men de er raske og kan hoppe fra hånden. Ta dem helst bare opp når det er nødvendig. Som hos andre gekkoer kan halen kastes, og den vokser ikke ut igjen i samme form.

Utbredelse og leveområde

Oedura monilis finnes bare i Australia, i det østlige Queensland og det nordøstlige New South Wales. Typelokaliteten er bare oppgitt som Queensland, og typeprøven av det gamle navnet *Oedura attenboroughi* stammer fra traktene vest for Emerald i det sentrale Queensland. Langt de fleste funnene ligger i Queensland.

Utbredelsen er ikke skarpt avgrenset. Etter gjennomgangen av gruppen fra 2019 er noen funn fra det indre av landet henført til nye, nært beslektede arter, og enkelte funn lenger sør og vest skyldes trolig feilbestemmelser. Kartets ramme er derfor et overslag.

> **Naturlig utbredelse:** Australia.

LEVEOMRÅDE

Oedura monilis lever i mange slags leveområder, fra åpen skog og regnskogkanter til tørre, tette regnskogkratt med lianer. Den er halvt trelevende og halvt klippeboende. I noen bestander sitter den mest på trær, i andre nesten bare på klippeflater, og i noen bruker den begge deler. Om dagen skjuler den seg bak løs bark, i sprekker og under steiner og nedfalt tre.

Etter at mørket har falt på, kommer den fram og jakter insekter på stammer, klipper og døde greiner. Klimaet i området er varmt om sommeren og kjøligere om vinteren, og gode avlsresultater henger sammen med en kjølig, tørr vinterpause.

Stell

TERRARIET

En enkelt *Oedura monilis*, et par eller en hann med to hunner kan holdes i et terrarium på minst 50 × 30 × 40 cm (lengde × bredde × høyde). Mer plass er et godt valg.

Gekkoen er en klatrer, så gi terrariet høyde og mange loddrette og skrå flater: korkplater satt på skrå i 45-80 graders vinkel, biter av tregreiner og klippelignende plater. Trebregnestammer passer godt til arten, og som bunn kan man bruke en blanding av 70 % torvmold og 30 % sand eller av omtrent 60 % lekesand og 40 % siktet torvmose. Et lag på 3-5 cm gir en bunn som holder litt fukt.

Alle *Oedura*-artene er dyktige klatrere, også opp glass, så lokket må slutte tett. Sørg samtidig for god ventilasjon. Gi flere skjul, slik at hver gekko kan trekke seg tilbake. Hold ikke to hanner sammen.

TEMPERATUR

Gi arten en omgivelsestemperatur om dagen på omkring 24-27 °C og et varmt sted på 29-33 °C, for eksempel under en liten glødepære som varmer en korkplate. Varmen fra en pære varierer mye fra merke til merke, så mål alltid med et digitalt termometer. I Australia kan ekstra varme sløyfes hvis rommet er varmt nok.

Om natten kan temperaturen gjerne falle. Nattemperaturen i naturen er ikke kjent; 18-22 °C er et fornuftig, forsiktig utgangspunkt.

Vil du avle, er en kjølig vinterpause viktigst. Senk temperaturen til omkring 16-18 °C uten varmt sted i fire uker, spray bare en til to ganger i uken, og ikke fôr. Hev deretter temperaturen igjen. Uten avl er en pause ikke nødvendig. Manglende vinterkjøling er den vanligste grunnen til dårlige avlsresultater.

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Oedura monilis trives med middels luftfuktighet. Sikt mot 40-60 %. Spray terrariet 3-4 ganger i uken. En vannskål kan brukes, men kan også sløyfes hvis det sprayes slik at dyrene kan drikke dråper fra vegger og dekorasjoner.

La terrariet tørke mellom sprayingene, slik at bunnen ikke blir konstant våt. Et fuktig skjul med mose hjelper under hudskifte. Etter vinterpausen sprayes det daglig de første tre ukene, noe dyrene ser ut til å sette pris på.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Oedura monilis er nattaktiv og har ikke noe kjent behov for UVB, og UVB gir ingen synlig forskjell. Gir du det likevel, skal det være et svakt lys med mye skygge (Ferguson-sone 1), og dyrene må kunne trekke seg helt bort.

Kalk med D3 på fôret dekker behovet. Ha lyset på omkring 12 timer i sommerhalvåret og litt kortere om vinteren hvis du vil gi dyrene en vinterpause. Unngå direkte sol, som raskt overoppheter et lite terrarium.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

FÔRING

Oedura monilis lever av insekter og tar nesten alle fôrinsekter i passende størrelse: sirisser, gresshopper, kakerlakker, mindre melorm og larver av svarte soldatfluer. Byttet må ikke være lengre enn gekkoens hode er bredt. Gi 3-4 sirisser per gekko tre til fire ganger i uken.

Som tommelfingerregel fôres voksne to-tre ganger i uken og unger tre-fire ganger, og i den kjølige tiden skjæres det ned til hver sjuende til tiende dag. Regelen er lånt fra den nært beslektede *Oedura gemmata*.

Pudre insektene med kalk, jevnlig med kalk med D3 og av og til med et multivitaminpulver. Hunner i avl og unger trenger ekstra kalk. Fjern insekter som ikke blir spist, slik at de ikke plager gekkoen når den sover.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

ATFERD OG HÅNDTERING

Oedura monilis er et rolig og skjult dyr som mest er aktivt etter at mørket har falt på, men det kan av og til sees framme i dagtimene. Føler det seg truet, krummer det ryggen og vifter med halen. Hos flere arter i slekten ses det også at de logrer med halen før de snapper et byttedyr.

Arten holdes enkeltvis, som par eller i små grupper med en hann og to hunner. Hanner skal holdes hver for seg, siden de blir uvenner. Ungene kan som hos *Oedura tryoni* bo sammen de første seks til åtte månedene, men del dem så snart hannene viser tegn på kjønnsmodning. Gi alle dyr flere skjul. Ta bare gekkoen opp når du må, og la den løpe fra hånd til hånd i stedet for å gripe tak i den.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannene av *Oedura monilis* kjennes på to små utbulinger på undersiden av halerota, hemipenisbulene. Arten har dessuten én kloakkspore på hver side av kloakken. Hos den nære slektningen *Oedura tryoni* blir bulene synlige etter seks-åtte måneder. Alder og vekt ved avlsstart er ikke kjent.

Hunnen er som regel litt mindre og slankere. Avlsdyr bør være kraftige, voksne og i fin kondisjon. Vær særlig oppmerksom på kalk til hunnene.

PARRING

Hos *Oedura monilis* følger avlssesongen de australske sommermånedene fra omkring oktober til februar. Det er den perioden hunnene legger egg, og de nært beslektede artene følger samme mønster. Start med en kjøligere og tørrere vinter med kortere dager. Når temperaturen, lyset og sprayingen stiger igjen om våren, begynner dyrene å pare seg.

Hold en hann sammen med en eller to hunner. Noen år legger hunnene mange egg med god fruktbarhet og andre år nesten ingen, og utilstrekkelig vinterkjøling er trolig forklaringen.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen av *Oedura monilis* legger to egg om gangen. Regn med 3-5 kull per sesong med 28-35 dagers mellomrom; tallene er lånt fra de nært beslektede *Oedura tryoni* og *Oedura gemmata* (3-4 kull).

Sett en liten plastboks med en åpning i lokket og 3-5 cm fuktig sphagnum, kokosmold eller sand i terrariet. Så lenge materialet ikke tørker helt ut, gjør det ikke noe om eggene først blir funnet etter et par dager. Gi hunnen kalk og rikelig med insekter gjennom hele sesongen.

INKUBASJON

Flytt eggene av *Oedura monilis* forsiktig over i en liten boks med vermikulitt blandet med vann i forholdet 1:1 etter vekt, og vend dem ikke. Bruk en rugemaskin som holder 27-29 °C. Ved 28-29 °C klekkes *Oedura*-egg etter 55-70 dager, hos *Oedura tryoni* etter 60-65 dager ved 27-29 °C.

Det er ikke kjent om temperaturen bestemmer kjønnet til ungene.

OPPDRETT AV UNGER

Hos de nære slektningene skifter ungene hud i løpet av de første 48 timene og begynner å ta små sirisser etter et par dager til en uke. Hold ungene av *Oedura monilis* på tørkepapir, slik at du kan se fôr og avføring, og gi dem et fuktig skjul. Spray lett, men la terrariet tørke mellom sprayingene.

Fôr dem hver dag eller annenhver dag med bittesmå insekter pudret med kalk, og la dem spise seg mette. Noen få unger kan bo sammen de første månedene, men skill dem når kjønnene viser seg. Har en unge vanskelig for å skifte hud, hjelper et døgn i en liten boks med en fuktig klut.

Helse og vanlige feil

Oedura monilis er robust, og de typiske feilene er de samme som hos andre insektetende gekkoer:

- Mangel på kalk og D3, især hos unger og avlshunner. Det gir bløte kjever, krumme lemmer og skjelvinger. Pudre insektene jevnlig.
- Hudrester på tær og halespiss hvis luften er for tørr. Gi et fuktig skjul, og løsne restene med en fuktig klut.
- Overvekt hvis den fôres for ofte med feite insekter som melorm og zophobas.
- Mugg og bakterier i en konstant våt bunn. Sørg for ventilasjon, og la bunnen tørke mellom sprayingene.
- Dårlig avlsresultat uten en tilstrekkelig kjølig vinterpause.

Gekkoen skal ha klare øyne, en fyldig hale og et godt grep. Kontakt veterinær med erfaring på krypdyr hvis den går ned i vekt, ikke spiser i flere uker eller virker slapp.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.